

Tadqiqot.uz

ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР МАВЗУСИДАГИ КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛЛАРИ

2020

- » Ҳуқуқий тадқиқотлар
- » Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар
- » Тарих саҳифаларидағи изланишлар
- » Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни
- » Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни
- » Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар
- » Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар
- » Маданият ва санъат соҳаларини ривожланиши
- » Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши
- » Техника ва технология соҳасидаги инновациялар
- » Физика-математика фанлари ютуқлари
- » Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар
- » Кимё фанлари ютуқлари
- » Биология ва экология соҳасидаги инновациялар
- » Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари
- » Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

No 18
31 июль

conferences.uz

**"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР"
МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 18-КҮП ТАРМОҚЛИ
ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ
6-ҚИСМ**

**МАТЕРИАЛЫ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ
18-МЕЖДИСЦИПЛИНАРНОЙ ДИСТАНЦИОННОЙ
ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИИ НА ТЕМУ "НАУЧНО-
ПРАКТИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ"
ЧАСТЬ-6**

**MATERIALS OF THE REPUBLICAN
18-MULTIDISCIPLINARY ONLINE DISTANCE
CONFERENCE ON "SCIENTIFIC AND PRACTICAL
RESEARCH IN UZBEKISTAN"
PART-6**

УУК 001 (062)
КБК 72я43

"Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар" [Тошкент; 2020]

"Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар" мавзусидаги республика 18-кўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция материаллари тўплами, 30 июль 2020 йил. - Тошкент: Tadqiqot, 2020.- 9 б.

Ушбу Республика-илмий онлайн конференция 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналишлари бўйича Ҳаракатлар стратегиясида кўзда тутилган вазифа - илмий изланиш ютуқларини амалиётга жорий этиш йўли билан фан соҳаларини ривожлантиришга бағишиланган.

Ушбу Республика илмий конференцияси таълим соҳасида меҳнат қилиб келаётган профессор - ўқитувчи ва талаба-ўқувчилар томонидан тайёрланган илмий тезислар киритилган бўлиб, унда таълим тизимида илфор замонавий ютуқлар, натижалар, муаммолар, ечимини кутаётган сифатлар ва илм-фан тараққиётининг истиқболдаги режалари таҳлил қилинган конференцияси.

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович, ю.ф.д., доцент.

1.Хуқуқий тадқиқотлар йўналиши

Профессор в.б.,ю.ф.н. Юсувалиева Раҳима (Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети)

2.Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар

Доцент Норматова Дилдора Эсоналиевна(Фаргона давлат университети)

3.Тарих саҳифаларидағи изланишлар

Исмаилов Ҳусанбой Маҳаммадқосим ўғли (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси)

4.Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни

Доцент Уринбоев Хошимжон Бунатович (Наманганд мухандислик-қурилиш институти)

5.Давлат бошқаруви

PhD Шакирова Шохида Юсуповна (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги "Оила" илмий-амалий тадқиқот маркази)

6.Журналистика

Тошибоева Барнохон Одилжоновна(Андижон давлат университети)

7.Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар

Самигова Умида Хамидуллаевна (Тошкент вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрланиш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

8.Адабиёт

PhD Абдумажидова Дилдора Раҳматуллаевна (Тошкент Молия институти)

9.Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни

Phd Воҳидова МеҳриҲасанова (Тошкент давлат шарқшунослик институти)

10.Педагогика ва психология соҳаларидағи инновациялар

Турсунназарова Эльвира Тахировна (Навоий вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

11.Жисмоний тарбия ва спорт

Усмонова Дилғузахон Иброҳимовна (Жисмоний тарбия ва спорт университети)

12.Маданият ва санъат соҳаларини ривожлантириш

Тоштемиров Отабек Абидович (Фарғона политехника институти)

13.Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши

Бобоҳонов Олтибой Раҳмонович (Сурхандарё вилояти техника филиали)

14.Тасвирий санъат ва дизайн

Доцент Чарисев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

15.Мусиқа ва ҳаёт

Доцент Чарисев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

16.Техника ва технология соҳасидаги инновациялар

Доцент Нормирзаев Абдуқаюм Раҳимбердиевич (Наманганд мухандислик-қурилиш институти)

17.Физика-математика фанлари ютуқлари

Доцент Соҳадалиев Абдурашид Мамадалиевич (Наманганд мухандислик-технология институти)

18.Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар

Т.ф.д., доцент Маматова Нодира Мухтаровна (Тошкент давлат стоматология институти)

19.Фармацевтика

Жалилов Фазлиддин Содиқовиҷ, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлантириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

20.Ветеринария

Жалилов Фазлиддин Содиқовиҷ, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлантириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

21.Кимё фанлари ютуқлари

Рахмонова Доно Қаҳхоровна (Навоий вилояти табиий фанлар методисти)

23.Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари

Доцент Сувонов Боймурод Ўралович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

24.Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

Phd доцент Қаҳҳоров Ўқтам Абдурахимович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

25.География

Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

Тўпламга киритилган тезислардаги маълумотларнинг хаққонийлиги ва иқтибосларнинг тўғрилигига муаллифлар масъулdir.

© Муаллифлар жамоаси

© Tadqiqot.uz

PageMaker\Верстка\Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

ЖУРНАЛИСТИКА

1. Temirxanova Sapura Bahadir qizi	
Media bozorda gazetalarning o'rni	7

ЖУРНАЛИСТИКА

MEDIA BOZORDA GAZETALARING O'RNI

*Temirxanova Sapura Bahadir qizi
Qoraqalpoq davlat universiteti
Qoraqalpoq filologiyasi va jurnalistika fakulteti
sapuratemirxanova@gmail.com
+998905914161*

Annotatsiya: Ushbu maqolada mintaqadagi gazeta bozorining tuzilishi va uning media bozordagi o'rni muhokama qilinadi. Topilmalar shuni ko'rsatadi, gazeta raqobati va mahalliy yangiliklarning xilma-xilligi o'rtasidagi munosabatlari ancha murakkab. Ushbu maqolaning maqsadi xilma-xillik va xolislik nuqtai nazaridan mintaqaviy gazeta bozorining tuzilmalari bilan mahalliy yangiliklar sifati o'rtasidagi munosabatlarni o'rghanishdir. Maqolaning birinchi qismida media bozor va texnologiyalar haqida, ikkinchi qismida hozirgi kundagi gazetalar ahamiyati va uchinchi qismida, gazetalarning o'rnnini oshirish uchun takliflar muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: media bozor, gazeta, ommaviy axborot texnologiyalari, raqamli imkoniyatlar, raqobat.

Hozirda butun dunyo bo'ylab, "Ma'lumotlar asri" hukm surmoqda va albatta kimda ma'lumot ko'p bo'lsa o'sha g'alaba qozonadi. Insonlar ma'lumotlarni qayerdan oladi? Bir necha o'n yillar oldin gazetalar, radio va jurnallar asosiy ma'lumot manbayi bo'lib xizmat qilgan lekin hozirgi kunda axborot texnologiyalari eski ommaviy axborot vositalarini surib chiqaryapti. Eski ommaviy axborot vositalari, ayniqsa eshittiruvchilar va ayniqsa, gazetalar yangiliklar tarqatuvchisi sifatida ahamiyatsiz bo'lmoqdalar, chunki axborot texnologiyalari yangilik va ma'lumotlarni tarqatishda judayam tezkor ravishda uddalashmoqda. Fuqarolar uchun tobora ko'payib borayotgan raqamli, mobil va ijtimoiy media muhitiga o'tish ko'p jihatdan qulay chunki, internet foydalanuvchilari tobora rivojlanib borayotgan shaxsiy va mobil qurilmalarda yangiliklardan qulay shaklda va ko'pincha bepul foydalanish imkoniyatiga ega. Ommaviy axborot vositalari qiyin o'zgarishlarni boshidan o'tkazmoqda va bu turli mamlakatlarda rivojlanish darajasiga qarab turlicha kechmoqda. OAV muhitidagi o'zgarishlarning aniq tabiatini har bir mamlakatda muhim yo'llar bilan farq qilishiga qaramay, ba'zi bir mamlakatlarda aniq, yuqori darajadagi umumiylilik mavjud.

1. Rivojlanayotgan raqamli, mobil va ijtimoiy media muhitiga o'tish.
2. Dunyo bo'ylab milliardlab foydalanuvchilarga raqamli ommaviy axborot vositalarini qidirish, ijtimoiy tarmoqlar, video almashish, xabar almashish va hk kabi xizmatlar orqali qulay va jozibador usullarda ko'rish va ulardan foydalanishga imkon beradigan cheklangan miqdordagi yirik texnologik kompaniyalarning o'sib borayotganlik ahamiyati.

3. Internet foydalanuvchilari tobora ko'proq ma'lumotni qulay formatlarda va ko'pincha bepul olish imkoniyatiga ega bo'lgan, rivojlanayotgan shaxsiy va mobil qurilmalarda va ishtirok etishning yangi shakllarini taqdim etadigan ommaviy axborot muhitida rivojlantirish. yangiliklarga eng ko'p qiziqqanlar ushbu yangi imkoniyatlarni o'zlashtiradigan muhit yaratilayotganini aytishimiz mumkin.

Hozirgi kunda gazetalarning mediabozordagi o'rni tahlil qilinganda, ularning nufuzi tushib ketishiga bir qator sabablar mavjud:

- birinchidan, tezkor internet orqali turli yangiliklar saytlari raqobatda o'zib ketayotgani;
- ikkinchidan, turli saviyasiz gazetalarning ko'payib, xalq orasida gazeta degan nomni obro'sizlantirayotgani;
- ushbu sohada malakali hodimlarning yetishmasligi va tajribasizlar ishiga mas'uliyat bilan yondashmasligi;
- majburiy obuna ishlari va gazetalarning vaqtida yetkazib berilmasligi kabi bir qator faktorlar so'nggi yillarda gazetalarning obro'yini bir qadar tushirdi.

Ammo, mammuniyat bilan aytishimiz mumkinki, hozirgi kunda ushbu muammolarni bartaraf etish chora-tadbirlari ko'rilmoxda va anchayin ilgarilash mavjud. Qolaversa, hech ikkilanmasdan shuni aytishimiz mumkinki, internet jadal ravishda rivojlanib ketgan bo'lishiga qaramay, hozirgi kunda sifatli xizmat xalqqa taqdim etilsa gazetalarining ham o'ziga yarasha mijozlari mavjud bo'ladi.

Xalqaro tajribani o'rganadigan bo'lsak, Shvetsiyada bir qator samarali ishlar olib borilmoqda, masalan, gazetaning rivojlanishiga ta'sir etuvchi siyosiy, iqtisodiy, madaniy va texnik omillar o'rganilmoqda. "GAZETA TA'MINOTI DASTURI" 30 yil davomida kundalik matbuot va uning o'quvchilarida tadqiqot olib bordi. Dastur har yili Shvetsiya ommaviy axborot vositalarining auditoriyalarini so'rovlarini o'tkazadi. Bundan tashqari, tadqiqot dasturida soha bilan hamkorlikdagi muayyan muammolar, masalan, yoshlar orasida media-muhitdagi o'zgarishlar o'rganiladi. Uzoq muddatli kitobxonlar seriyasi xalqaro miqyosda noyobdir va tahlillarning yangi turlarini, masalan, kundalik hujjatlarni o'qish uchun jamiyatdagi o'zgarishlarning ahamiyati va avlodlar ta'sirini o'rganish imkoniyatini beradi. Gazetani tadqiq qilish dasturi yillar davomida ko'plab ilmiy va professional nashrlar - kitoblar, maqolalar va hisobotlarni nashr etdi. Hozirgi jilda Shvetsiyadagi 30 yillik gazetalarni tadqiq qilishdan ba'zi misollar keltirilgan. Taqdimotda shuningdek, Gothenburg universiteti «Nordicom» tadqiqot markazi tomonidan olib boriladigan «Shved matbuoti», «Tidningsstatistik AB» va «Mediebarometern» singari manbalar bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar asosida shved matbuoti tuzilishi to'g'risidagi ba'zi ma'lumotlar keltirilgan. .

Gazetani o'qish Kundalik matbuot deyarli 70-yillarning o'rtalaridan deyarli bir xil bo'lган, shu bilan birga o'qish muntazamligi asta-sekin pasaygan. Boshqacha qilib aytganda, barcha shvedlar kunlik gazetalar bilan muntazam ravishda aloqada bo'lishadi, ammo kundalik gazetani muntazam o'qish odatdagidek kuchli emas. Ushbu zaiflashuv birinchi marta sotuv tirajlarining bitta nusxasiga nisbatan paydo bo'ldi, ammo 90-yillarning o'rtalaridan boshlab odatdagidek ertalabki matbuotni o'qishga, birinchi navbatda, uy xo'jaliklarining ertalabki gazetaga obuna bo'lish moyilligi ta'sir ko'rsatdi.

Yuqoridagilardan ma'lumki, hech shubhasiz, gazetaning hali-hanuz media bozorda o'z o'rni mavjud, faqatgina, har bir tahririyat a'zolaridan yanayam xizmatlarini optimallashtirishni va munosib raqobat qilishini so'rab qolgan bo'lar edik va bu bo'yicha bir qator takliflar bermoqchiman:

- Gazeta tashkilotlari o'quvchilarni jalb qilish uchun reklamaga ahamiyat qaratishi kerak va turli aksiyalar e'lon qilishi kerak, shuningdek, o'quvchilar uchun foydali kontentlar berib borilishi kerak.
- Liberal ommaviy axborot vositalari nuqtai nazaridan gazetalar bir-birlari bilan yangiliklar, tomoshabinlar, reklama beruvchilar va kapital haqida raqobatlashishlari kerak. Raqobat yanada yaxshi mahsulotlarni ishlab chiqarish uchun kerak va «mukammal» bozorda eng mos keladigan narsa omon qoladi, ya'ni bozorda eng ko'p talab qilinadigan gazetalar muvaffaqiyat qozonadi. Agar kamroq muvaffaqiyatli raqobatchilar bozorni tark etishlari kerak bo'lsa, bu katta noqulaylik emas, chunki bozor o'z mahsulotlarini talab qilmaydi. Raqobat nafaqat mahsulotlar sifatining kafolati, balki jamiyatdagi innovatsiyalar va pluralizmning agenti ham hisoblanadi. Agar peshtaxtaning ortida bitta sotuvchi bo'lsa, qanday qilib «g'oyalalar bozori» bo'lishi mumkin? Gazeta raqobati ta'siri g'oyasi, asosan, iqtisodiy talablar nazariyasiga asoslangan. Media bozorida raqobat kuchayganda, u raqobatdosh kompaniyalarini tarkibning xilma-xilligini oshirish va ko'proq o'quvchilarni jalb qilish uchun moliyaviy majburiyatlarni olishga majbur qiladi.

- Tahririyat a'zolariga ham yetuk va malakali kadrlar tayyorlash zarur, ayni damda bu eng dolzarb masalalardan biri bo'lib qolmoqda.

Xulosa qilib aytganda, matbuot sohasidagi muammolarni «Internet borku...» qabilidagi bahona bilan emas, aksincha, puxta o'yangan aniq konsepsiya va tahlillar asosida o'rganishimiz, ularni bartaraf etish uchun harakat qilishimiz darkor. Shundagina biz fuqarolik jamiyatining muhim bo'g'ini bo'lган bosma ommaviy axborot vositalarining yangi rivojlanish bosqichiga chiqa olamiz.

Foydalilanigan adabiyotlar ro'yxati:

1. www.researchgate.net
2. Gradyushko A. A. Shvetsiyaning zamonaviy veb-jurnalistikasi / A. A. Gradyushko. - Minsk: BSU, 2013 .-- 179 b.
3. kun.uz

**TADQIQOT.UZ
ТОМОНИДАН ТАШКИЛ ЭТИЛГАН**

**"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР"
МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 18-КҮП ТАРМОҚЛИ
ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ**

(6-қисм)

Масъул мухаррир: Файзиев Шохруд Фармонович
Мусаҳҳих: Файзиев Фаррух Фармонович
Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Эълон қилиш муддати: 30.07.2020

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000